

ΜΟΣΑΙΚΑ

ΤΡΑΓΟΥΔΑΚΙ

Στη μουσική μετ' Αγάπην

Κοιμήσου μὲ τὰ ὄνειρα τάναλαφρα ποῦ φέρει
‘στὸ διγανὸ τὸν ἕπινο σου τὸ διάφανο τάγερι,
μέσ’ ἀπ’ τὰς τρισαγόπτες ἀγρυπνίαις πετεῖνταις.
ποῦ οἱ δινό μας ἐπλανιώμαστε λιονάχοι περιπατῶνταις.

Μέ μυρωγιένα ὄνειρατα γλεκά-γλεκά κοιμήσου,
‘στὸν ἀνθισμένον δρόμο σου ποῦ ἐπέταξαν μαζὶ σου,
‘στὸν δεῖλινον τὰ λειτουργίατα λουλούδια σὰν σκορ-
πόψη τὰ χεράκια σου καὶ τὰ ἔμοσκοινούσαν.

Κοιμήσου, έσει, διλούσναχρ καὶ μόνη ἐπνοφαντάσου
τὰ κάλλη σου, ιὼ πιὸ δρόφον ἀπ’ ἔλα τὰ ὄνειρά σου.
Καὶ ρέ τὰ χέρια σου γυμνά σὰν στέφανα ἐνομένα
τὰς κεφαλίς σου ωτοδιέ τὴν κόρην ὄνειρεμένη.

II

“ΙΖΚΙΟΣ ΣΤΟ ΝΕΡΟ,,

Τ’ ἄγαδρα ἐτοῦτο πρόνοχαρο κομψάκι σμιν εμένο
‘Ηταν τῆς κόρης, περὶν στηνὶ δὲν γαρμαρούμενο
χά καθερτίχρ ἀκίνητο γυμνά καμψὶ ὡς ὑπά τὸ στάνη
Μέσα ‘στάκυμαντον νεροῦ τὰ ναριωμένα γένη.

Μά μέσ’ ὑποῦ πακρούτσογνυτσού καὶ λαμπτεροῦκαθερίθη
Τάντιφεγγίματα τὰ γῆγι τὸν ίσκιο του, ὅπις πέφτει,
Θεωροῦ κι’ ἀναβεργίουρε τα λινατανά τις καλλην
Καὶ λέω, ποὺς ζάρια ἐπίσηνε κ’ ἐξαντινέμην πάλι.

Καὶ τούτη μου ἡ ἀναθύμησι διπλή καὶ ευηπομένη
‘Στὸ λογισμὸν γου ἐνόνεται, σὰν τὴ λαλία ποὺ γρίνει
Μέσ’ ἀπ’ τὰ χέρια τὰς σπηνής καὶ λόγο παροπέρα
Με τὴ φυονέλαι ἐνόνεται τοῦ φτερογιένων ἀγρά.

(Κατά τὴν Henri de Régis)

Σπέτσες

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΡΡΙΑΛΙΤΗΣ

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ

Η ΕΕΝΟΜΑΝΙΑ

Εἶναι ἀδένατον νὰ ἀρχίσῃ δικιουργία Ελληνικῆς
ζωῆς ἐνόδῳ δὲν τὰ πράγματα τῆς ζωῆς ἀπὸ τὸ
πρῶτον κουρελί τοῦ λεκκού—καὶ δὲν τὸν ἰδεῖν
—μέχρι τοῦ τελείταλον κουρελίον τοῦ τάφου, εἶνε
ξένα.

Τὸ κτύπημα τῆς ξενογανίας εἶναι τὸ πρῶτον κί-
νημα, δ πρῶτος ἀγῶν τῶν ποιούντων νὰ ἀγωνισθοῦν
διὰ μίαν ἀρχὴν τὸν λεκκό.

‘Η ξενομανία εἶνε χωριατιά. Εἶνε πρόστυχια Εἶνε
κουταμάρα, Εἶνε ἀφιλοτιμία. Εἶνε ἀφιλοτιμία. Καὶ
εἶνε ξιππαδιά. Καὶ εἶνε ἀμάνεια,

Αὐτὸς ὁ ἀνώτερος, ὁ πλούσιος, ὁ ἀνεπτυγμένος,
ὁ ταξιδευμένος, ὁ παντογνώστης, ὁ παντοκρήτης,
ὁ ιατρὸς, ὁ δικηγόρος, ὁ πολιτικός, ὁ παππᾶς, ὁ δά-
σκαλός, ὁ καθηγητής, ὁ τραπεζίτης, ὁ ἔμπορος, ὁ
ἀνθρώπος τοῦ πνεύματος, ποὺ ἐπῆγε εἰς τὴν Εὐρώ-
πην καὶ ἔγρισε ξενομανής, εἶνε ἀμάθης. ‘Επίγει
καὶ ἔγνοιε κούτσουρον. Δι’ αὐτὸς εἶνε ξενομανής.
‘Επίγει καὶ ἔγρισε χωράπτης δι’ αὐτὸς εἶνε ξενομα-
νής. ‘Ο, τι εἶδε, δι’ αὐτὸς εἶνε δὲν τοῦ ἔχροντινευδεν εἰς
τίποτε. Δὲν ἔδιδρωσε τὸ κεφάλι, τὸ ἔχαλας δὲν
ἔδωτισθη, ἀλλὰ ἐτυφλώση διὰ πάντα. Δι’ αὐτὸς εἶνε
ξενομανής.

Κάνει τὸν Εύρωπατον, ἀλλὰ δὲν ἔχει καμίαν
σχέσιν μὲ τὸν Εύρωπατον, τὸ κεφάλι του κάτιον δὲν
παραγνά τὸν ἔχη σχέσιν μὲ τὸ τωρινὸν Εύρωπατοκόν
κεφάλι. ‘Ο ίδιος γας ‘Εσπεριοειδῆς εἶναι δὲν
τὸν ἀράπτη τοῦ πηγαίνει εἰς τὸ Παρίσιο καὶ φο-
γει την Λαρισινά γούχα. Εἶνε ξενομανής, διότι δημα-
τοὺς ἀφαιρεθεὶς αὐτὸς, δὲν μένει τίποτε ἀλλο ἀπὸ αὐ-
τὸν. ‘Αφαιρεσέ του τὸ γούχα, τὰ τέσσαρα ξένα λόγια,
τὸ τούτο, τὰ δέκα ὄνδηματα ποὺ ἐπαναλαμβάνει, τὰς
δέκα ιδέας ποὺ ἔμαιε καὶ βάλε τον νὰ ἐργασθῇ. Δὲν
εἶναι ίκανὸς νὰ σκεφθῇ νὰ κάμη τὸ παραμικρόν. Εἶνε
ἴσα μναλό τιποτένιον, ίσα κεφάλι ἐντελῶς ὀχυροπόστον
διὰ τὸ κάθε τι. ‘Ολον του νὶ ζωὴν, δὲν του τὸ δύνα-
μις, δὲν του νὶ σαφία εἶναι νὰ δέρῃ, καὶ ξαναλένῃ τὰ
τέσσαρα πράγματα ποὺ ἔμαιε. Θέλετε νὰ τὸν
καθαρὰ διὰ δέν ἔχει καμίαν σχέσιν μὲ τὸν Εύρω-
πατον τὸ γούχον. Ιλάρετε τὸν Τρικούπιν, τὸν Δηλι-
γιάννην, τὸν Θεοτόκην, τὸν Ζαΐμην ὅλους τοὺς Στρα-
τηγοὺς καὶ ὅλους τοὺς ἐν τέλει τῶν γραμμάτων καὶ
τῶν πραγμάτων. Εἰπέτε τοὺς γὰρ διδύσσονταν τὸν στρα-
τὸν μὲ τὰ θαυμάσια Ελληνικά ὄνδαστα καὶ ἐνόδη-
ματα διὰ νὰ μένουν εἰς τὸν τόπον ἐκατομμυρία ἑκα-
τομμυρίων ποὺ φτερουγίζουν τόσα ἐπι τῷ πόνῳ.

τὴν τέδεπτν τῶν ξένων διὰ νὰ ἔχουν τὸν ὀραιότερον
ζωγραφικότερον καὶ φθινότερον στὸν τοῦ κέδμου. ‘Ολοι νὰ φρίξουν διὰ τὴν βαρβαρότητα σας, διὰ τὴν
κουταμάρα σας, διὰ τὴν πρόστυχη σας, διὰ τὴν ἀμά-
θησιν σας. Αὕτης εἶναι ὡς ἀνεπτυγμένος, δ ‘Ροπεροει-
δῆς ‘Ελλην. Φαντασθῆτε τώρα τὶ εἶναι οἱ ἄλλοι ξενο-
μανεῖς, ὅταν τοιοῦτοι εἶναι οἱ πρότωι. Καὶ κυ-
τάξετε τὶ εἶναι ὁ Εύρωπατος. ‘Ο Μέρωπατος εἰς τὴν
Κρήτην ἐννοεῖ καὶ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν οἰκονομίαν
καὶ κυριωτάτα τὸν πρόστυχη τοῦ Κρητικοῦ ἐνόδη-
ματος καὶ τὸ πραγματικός Εύρωπατος ἐνόδει
τὸν στρατιώτην γε τὸν Ελληνικόν του στολῶν. Καὶ
εἶδατε τί θαυμασία ζωγραφία εἶναι ὁ Κρητικός στρα-
τότης. Η αριθμοία ἀνεξαρτήτως εἶναι όλα τὸ Ελληνικά
πράγματα Ηαρομοίας ἀραιότητος. Ηαρομοίως δυνά-
μενα νὰ ἔχουμεν τὰ πάντα Ελληνικά. Καὶ παρομοίας
πρόστυχης κουταμάρας, ἀκαταληπτίας καὶ διμετελείας,
εἶναι δύο οἱ ξενομανεῖς εἰς ὃν τὰ ξητίκατα. Βγάλετε
ἀπὸ τὸν νοῦν διὰ ὅπι τοὺς ‘Ελληνογάλλους, ‘Ελ-
ληνοδράμους, ‘Ελληνοταλούς. ‘Ελληνογερμανούς εἶναι
δινατόν νὰ γεννητῇ τίποτε σωστὸν, τίποτε Ελληνι-
κόν. Αὕτης εἶναι ημενοβλαστεῖς. Χίλιες ἔφωναζεν εἰς τὸν
‘Ακρόπολην, διὰ διὰ τὸ στράδουν τοὺς δρόμους μὲ γρανίτην,
ἐσκέψιταις διμέρειας νὰ τὸν φέρουν ἀπὸ τὸ
ἔξωτερικόν. ἔνωρ ἔχομεν εἰς τὸ Αστριον. Ως καὶ οἱ
δαδονύοις ἀκόμη παρεχθόνταν καὶ διέγραψαν ἀπὸ
τὸν φύτευδιν τῶν γυμνῶν τόπων, ἀπὸ τὸν διακόπητον
τὸν δρόμουν καὶ τὸν δημοσίουν πλατεῶν, τὸν
τὸν έλην καὶ τὸν συκιά, κάνει τὸν φύτων ίδιον μας καὶ
φέρονται, φέρονται στόδους διητὰ πάντα τὸν διαδῶν
τῆς Εγράπτης, καὶ δὲν πιγιαίνουν νὰ πάρουν τὰ θαυ-
ματογένητα καὶ διακοσμητικότερα φυτά τὸν διαδῶν
τῆς Ελλάδος! Τὸ κυριωτάτον χαρικτηριστικὸν τοῦ
ξενομανούς εἶναι διὰ δινός δὲν γέλεται ένα πράγμα Εύ-
ρωπατον, μὲ μάρκα Εύρωπατον. μὲ υπογραφήν Εύ-
ρωπατον, δὲν τοιλιμούστε νὰ τὸ ίδη, οὔτε νὰ τὸ
πισσόν, οὔτε νὰ τὸ έξετερο. Διέτι τὸ κεφάλι του εἶναι
τούτον τὸ περιφέρονται διότι δὲν εἶναι ίκανὸς νὰ τὸ
έννονός. Τὸ περιφέρονται διότι δὲν εἶναι ίκανὸς νὰ τὸ
έννονός. Διέτι τὸ κεφάλι του δὲν γενιάται εἰς τίποτε.
Δὲν σκέπτεται, δὲν γεννᾷ τίποτε. Είνε στα-
ματισμένον. ‘Επαναλαμβάνει γύνον. ‘Αντιγράφει
μόνον.

σας, ἀπὸ τὸν έλην σας, ἀπλᾶ, πίσυχα, πίμερα, διαπαυ-
τικά. Μήν τὰ μαυρίζετε σᾶν νὰ σᾶς ἀπέβαναν διόδεκα
παιδιά εἰς τὸν τόπον ποὺ δὲν μαυρίζει οὔτε τὸ
μάργαρον εἰς χιλιάδες χρόνο. Μία εἰκόνη συγχρόνου
ζωγραφίου ίδιοκού σας καὶ δὲν ἀτελεστάτη διλων
μυσιάκις περιθόστερον τὸν σᾶλα σας καὶ σᾶς ἀποδει-
κύνεται ἐκατομμυρίας πλέον πολιτισμένους παρούσας οι
πεντακοσιόδραχμοι χρυσοκαθηγέπται οι βαναυσότατοι
ποὺ σᾶς διπλούτεκνον μένεινται οι βαναυσότατοι
μείνουν διά την κατακλινωνται ή μῆγες εἰς χρυ-
σό κρεβάτια,

“Ἐνας ἀπλούσιος σοφίς, μὲ ἓνα ἔφαμηα χειροτεχνημέ-
νον, μὲ ἓνα ράψι ἀπὸ ἀπλούσιον ξῆλη, μὲ διληγό-
στα πράγματα ἔλληνικά καὶ γίνεσθε καὶ φαίνεσθε
περιθόστερον πολιτισμόν παρὰ ἔλην διόδειντε δι-
λην σας τὸν περιουσίαν διὰ νὰ πάρετε πολυτελῆ Εύ-
ρωπατον. Καὶ ἐπί τέλη τοῦ ιαλούσιας ημέρας τοῦ Γάλλου
τοῦ Γερμανοῦ διὰ νὰ δουλεύετε δι’ αὐτὸν καὶ νὰ τοῦ
διδεῖτε διλων σας τὸ χρῆμα ποὺ κερδίζετε μὲ ὀγδόνας;
Διέτι νὰ σᾶς διευθύνεται καὶ σᾶς ἐπιβάλλει τὸ γοντότο
του ὁ κάθε ἔργοστασιάρχης καὶ ἔγραπος τοῦ Μονάχου
καὶ τῆς Μασσαλίας; Σεις δὲν είσθε ανθρωποίς δεν
έχετε γοντότο; δὲν ἔχετε καὶ σεις δικαίωμα νὰ κάμετε
μόδα οὔτε εἰς τὸν τόπον σας. οὔτε μέτα εἰς τὸν τόπον
σας διατί τοῦ Σιλάβερ;

ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ

Η ΡΟΤΕ

<>

Κι’ ή Ρούθ, ποῦ στάχεις μάζευε
καὶ στὰ χωρίδια χάζεις
τοῦ Βόος μοναχή της
κι’ αδεην στήριξτηρή της,
ήτον ή πακομούρα
έπιμοτάτη χίρα.

‘Αλλ’ σταν είδερ διμος,
πᾶς ἀπὸ τὸ στομάχι,
οὗς τῶν ἀγρῶν τὸ στάζη,
εἶνε μακρὸς δ δρόμος,

Στὸν πόσμον τὸν ἀγρόποτα
μὲ τὴν Τιμή γιὰ γνώμορα
δὲ σκέφθηκε νὰ μετηγ,
καὶ μὲ τὸ πένθος στήριξτηρά
μόνη της πῆγε μὲτρ βιοδάμη
εἰς τοῦ Βοδε τὴν κλίνη.

Μανῆς.

“ΚΡΙΤΙΚΗ,,

Δεκαπενθήμερον ἐπιστημονικὸν καὶ καλ-
λετεχνικὸν περιοδικὸν

Ισογεται: Γ. ΑΕΙΩΤΗΣ καὶ Γ. ΛΑ